

Święto zakochanych Walentynki

Walentynki (ang. Valentine's Day) – coroczne święto zakochanych przypadające 14 lutego. Nazwa pochodzi od św. Walentego, którego wspomnienie liturgiczne w Kościele katolickim obchodzone jest również tego dnia. Zwyczajem w tym dniu jest wysyłanie listów zawierających wyznania miłosne (często pisane wierszem). Na Zachodzie, zwłaszcza w Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych, czczono św. Walentego jako patrona zakochanych. Dzień 14 lutego stał się więc okazją do obdarowywania się drobnymi upominkami.

Historia Walentynek

Walentynki są obchodzone w południowej i zachodniej Europie od średniowiecza. Europa północna i wschodnia dołączyła do walentynkowego grona znacznie później. Pomimo katolickiego patrona tego święta, czasem wiązane jest ono ze zbieżnym terminowo zwyczajem pochodzącym z Cesarstwa Rzymskiego, polegającym głównie na poszukiwaniu wybranki serca, np. przez losowanie jej imienia ze specjalnej urny. Współczesny dzień zakochanych nie ma jednak bezpośredniego związku z jednym konkretnym świętem starożytnego Rzymu, choć jest kojarzony z takimi postaciami z mitologii jak Kupidyn, Eros, Pan czy Juno Februata.

Możliwe, że zwyczaje związane z tym dniem nawiązują do starożytnego święta rzymskiego, zwanego Luperkaliaми, obchodzonego 14–15 lutego ku czci Junony, rzymskiej bogini kobiet i małżeństwa, oraz Pana, boga przyrody. Z kolei Brytyjczycy uważają to święto za własne z uwagi na fakt, że rozślawił je na cały świat sir Walter Scott (1771-1832).

Walentynki w Polsce

Do Polski obchody walentynkowe trafiły wraz z kultem świętego Walentego z Bawarii i Tyrolu. Pod wpływem wzorców z zachodu święto zaczęto nieformalnie obchodzić już w latach 80 XX w i nazywać je "Walentynkami". M.in. Stowarzyszenie Młodzieży Niepełnosprawnej „Alfa” z Bytomia w 1989 r. zaczęło dystrybuować kartki walentynkowe. Większą popularność Walentynki uzyskały jednak dopiero w latach 90. XX wieku. Znaczny udział w ich wprowadzaniu do Polski miała Nina Kowalewska-Motlik, dyrektorka wydawnictwa Harlequin, która zajęła się promowaniem Walentynek w telewizji z Niną Terentiew (w 1992 roku); wg Niny Kowalewskiej-Motlik polską nazwę święta zaproponowali telewidzowie.

Kilka miast w Polsce przyznaje się do posiadania relikwii św. Walentego, w tym Lublin, Kraków i Chełmno. W każdym z nich 14 lutego organizowane są obchody ku czci patrona zakochanych. Stałym niemalże elementem Walentynek jest wzajemnie wręczanie sobie walentynkowych ozdobnych karteczek. Czerwone, najczęściej w kształcie serca, opatrzone walentynkowym wierszykiem, a często i miłosnym wyznaniem. Corocznie od 14 lutego 2002 roku w Chełmnie odbywają się wydarzenia kulturalno-rozrywkowe pod nazwą „Walentynki Chełmińskie”. Za sprawą przechowywanej, prawdopodobnie od średniowiecza, w chełmińskim kościele farnym pw. Wniebowzięcia NMP (1280–1320) relikwii św. Walentego, połączono tu lokalny kult św. Walentego z tradycją anglosaską.

Zwyczaje

Najważniejszym miejscem kultu św. Walentego jest bazylika jego imienia w Terni. Na srebrnym relikwiarzu ze szczątkami patrona umieszczono inskrypcję: „Święty Walenty patron miłości”. Co roku w niedzielę poprzedzającą dzień 14 lutego przybywają do bazyliki pary narzeczonych głównie z Włoch, w celu złożenia przyrzeczenia miłości. Gromadzą się tu również małżonkowie świętujący 25 lub 50 rocznicę zawarcia sakramentu małżeństwa. W Terni w tym dniu wręczana jest również nagroda „Rok Miłości”. W roku 1997 list do par narzeczonych przesłał również Jan Paweł II, a jego przesłanie wyryto na marmurowej tablicy przy grobie świętego Walentego.

Krytyka walentynek

Część polskiego społeczeństwa krytykuje walentynki jako przejaw amerykanizacji, obcy polskiej kulturze i wypierający rodzime tradycje. Walentynki są też krytkowane za ich komercyjne i konsumpcjonistyczne nastawienie. Są one wykorzystywane przez biznes i media do przełamania stagnacji handlowej pomiędzy Bożym Narodzeniem, a Wielkanocą.

Dla osób niepozostających w związkach, tzw. singli (szczególnie określających się jako quirkyalone) Walentynki mają charakter opresyjny, związany z „tyranią bycia w związku” i piętnujący osoby żyjące w pojedynkę. Z tego powodu 14 lutego został uznany przez społeczność quirkyalone za International Quirkyalone Day, mający być w zamierzeniu „antywalentynkami”. Z powodu pogańskiego pochodzenia obchodzenie Walentynek odrzucają Świadkowie Jehowy. W takich krajach jak Pakistan czy Indie zwyczaje walentynkowe (również wysyłanie kartek), są potępiane jako niezgodne z duchem islamu.¹

¹Walentynki [online]. [Dostęp 1-3-2024]. Dostępny w Internecie:https://pl.wikipedia.org/wiki/walentynki#krytyka_walentynek.